

EN
FONDS-
BESTYRELSES
ARBEJDE

LENNART LYNGE ANDERSEN
JØRGEN NØRGAARD

Udgivet i anledning af
Bikubens Forvaltningsafdelings
100 års jubilæum juni 1994

Forord

Den 1. juli 1994 er hundredeårsdagen for oprettelsen af Bikubens Forvaltningsafdeling.

I slutningen af forrige århundrede mødte Bikubens ledelse ofte det spørgsmål, hvorledes man på en effektiv og sikker måde kunne få legatkapitaler og andre lignende kapitalfonds forvaltet. Man havde Overformynderiet som en officiel statslig institution, men det var ikke tilstrækkeligt. I Overformynderiet skulle umyndiges midler anbringes, visse andre kapitaler kunne anbringes der, mens andre kapitaler overhovedet ikke kunne modtages, selv om der var behov for en god og sikker forvaltning.

Her var derfor en opgave, som Bikuben burde tage op, dels for at afhjælpe et savn, dels for at tjene penge til Bikubens virksomhed.

Den 11. juni 1894 meddeltes der kgl. stadfæstelse på lovene for Bikubens Forvaltningsafdeling, og den 1. juli 1894 påbegyndte afdelingen sin virksomhed.

Hovedområderne var fra begyndelsen legatmidler, arvemidler og gavemidler, hvis udbytte skulle tilfalde bestemte personer eller udbetales til bestemte formål, og som var "båndlagt" på den måde, at kapitalen kun kunne røres efter de herom forud fastsatte regler.

Bikubens Forvaltningsafdeling var alene om denne form for formueforvaltning helt frem til 1964. Ved arveløvsrevisionen åbnedes der for, at andre pengeinstitutter kunne få godkendt lignende afdelinger.

Bikubens Forvaltningsafdeling har markeret sine runde fødselsdage med bogudgivelser inden for forretningsområdet.

I anledning af 50-års dagen udgav Forvaltningsafdelingen i 1944 et festskrift: Båndlæggelsen og dens retlige virkninger. Foruden en redegørelse for Forvaltningsafdelingens historie og forretningsmæssige virke in-

holder bogen artikler om en række af de problemer båndlæggelsen er, herunder også de skattemæssige og arveafgiftsmæssige virkninger. I 1969 – ved 75-års jubilæet – tog vi et andet emne op: Generations- og arveafgift. Bogen Beskatning ved familieoverdragelser belyser de mange skattemæssige regler, der tilsammen regulerer det område, der kaldes familieoverdragelser, hvad enten det sker i giverens levende live eller som arv. Bogen blev godt modtaget, og der viste sig snart interesse for en ny udgave. For at imødekomme dette behov og ikke så meget for at fejre de 10 år, der var gået fra Forvaltningsafdelingens oprettelse, blev en ajourført udgave udgivet i 1979.

I midten af 80'erne satte en helt ny lovgivning sit præg på et af Forvaltningsafdelingens hovedområder: Administration af fonde, legater, stiftelser og andre selvejende institutioner, som alle nu fik fællesbetegnelsen "fonde".

Der var tale om lovgivning på et område, som ikke tidligere havde været lovreguleret. Til brug for bestyrelsesmedlemmer, deres rådgivere og til det hele taget alle, der beskæftiger sig med fonde i praksis, udgav Forvaltningsafdelingen i 1986 en lille bog om ikke-erhvervsdrivende fonde – kapital og årsregnskab. Siden 1989 har Forvaltningsafdelingen udgivet "Nyt om Fonde", et fagligt tidsskrift, som udgives periodisk.

Vi har fundet det naturligt at blive ved fondsområdet ved markeringen af 100 års jubilæet. Resultatet er den bog, De nu har foran Dem. "En årsbestyrelses arbejde" omhandler ud over fondslovenes ledelsesbestemmelser praktik vedrørende den løbende administration, uddelinger af fonden – bestyrelsens måske vigtigste opgave – samt spørgsmål som regnskabsformulering, samspillet med de offentlige myndigheder og sidst men ikke mindst – beskatningsforhold for fondene selv og for modtageren af udelte beløb.

Bikubens Forvaltningsafdeling er meget glade for, at professor, lic.jur. *Arnt Lyngø Andersen* og højesteretsdommer *Jørgen Nørgaard* har påtaget sig opgaven med at skrive bogen.

Nils Dittmer

Indholdsfortegnelse

Forord (ved direktør <i>Nils Dittmer</i> , Bikubens Forvaltningsafdeling).....	5
1. Kort om fondsloven og erhvervsfondsloven – det tostrengede system.....	11
1.1. Indledning	11
1.2. Det tostrengede system.....	13
2. Ledelsesreglerne.....	17
2.1. Kravet om ledelsens selvstændighed i forhold til stifteren	17
2.2. Bestyrelsen er fondens ledelse	18
2.3. Hvorledes sammensættes bestyrelsen?	20
2.4. Udtrædelse af en bestyrelse.....	23
2.5. Afsættelse af bestyrelsesmedlemmer.....	24
2.6. Suppleanter m.v.....	25
2.7. Vederlag til bestyrelsen	26
2.7.1. Ikke-erhvervsdrivende fonde	27
2.7.2. Erhvervsdrivende fonde.....	30
2.8. Bestyrelsesmedlemmers inhabilitet	31
2.9. Bestyrelsesmedlemmers tavshedspligt.....	32
2.10. Bestyrelsens løbende funktion	32
2.10.1. Bestyrelsens konstituering.....	32
2.10.2. Indkaldelse til møder	34
2.10.3. Beslutningstagelse.....	35
2.10.4. Referat.....	36

2.10.5. Tegningsret	37
2.10.6. Ekstraordinære dispositioner, som kan medføre risiko for, at vedtægten ikke kan overholdes	38
2.11. Bestyrelsesmedlemmers erstatningsansvar	38
2.12. Bestyrelsesmedlemmers strafansvar	40
Den løbende administration	41
3.1. Indledning	41
3.2. Fondens kapital (oversigt)	41
3.3. Fondes kapitalaktiver	42
3.4. Anbringelse (investering) af fondens midler	47
3.5. Kapitalombytning m.v. af fondes midler	51
3.6. Pantsætning m.v.	51
3.7. Rådighedsbegrænsning	52
3.8. Kort om de erhvervsdrivende fonde	52
3.9. Årsregnskabet	53
3.10. Revision	55
3.11. Andre løbende opgaver for en fondsbestyrelse	58
Uddeling – en fondsbestyrelses vigtigste opgave	61
4.1. Fondsbestyrelsens uddelingsforpligtelse	61
4.2. Nærmere om fondes formål	62
4.3. Begrebet uddelinger	67
4.4. Konsolidering	67
4.5. Manglende uddeling	68
4.6. Fondens opløsning	69
Vedligeholdelse af vedtægten – permutation	71
5.1. Indledning	71
5.2. Vedtægtsændring efter ansøgning	72
5.2.1. Fondslovgivningens kriterier	73
5.2.2. Oplosning af fonde	76
5.2.3. Sammenlægning af fonde	77

5.2.4. Bestyrelsen tillagt ret til at ændre vedtægten ..	78
5.3. Vedtægtsændring uden ansøgning	78
5.4. Lovstridige vedtægtsbestemmelser	80
6. Forholdet til offentlige myndigheder	81
6.1. Oversigt	81
6.2. Fondsmyndigheden	81
6.3. Skattemyndighederne	84
7. Beskatning af fonde	87
7.1. Indledning og oversigt	87
7.2. Skattepligtige indtægter	89
7.3. Særligt om gaver	89
7.4. Kursgevinster	90
7.5. Aktieavancer	91
7.6. Driftsomkostninger	91
7.7. Bundfradrag	92
7.8. Fradrag for uddelinger til fondens formål	92
7.9. Selvangivelse. Erklæring	96
7.10. Skatteprocenten	97
7.11. Beskatning på modtagersiden. Oplysningspligt	97
7.12. Indeholdelsespligt	99
7.13. Arveafgift	99
Supplerende litteratur	101
Stikordsregister	103